

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit iluarsartuusseqqinnissamut isumaliutersuutit pillugit oqaaseqaat

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit isumasioqatigiinneq workshop-ernerlu 22. aamma 23. oktober 2016

Aallaqqaasiut

Kinaluunniit immikkoortitaassanngilaq. Inuiaqatigiinni kikkut tamarmik assigiimmik periarfissaqassapput. Piumasaqaataannaanngitsumik, aammali piviusumik. Naalakkersuisut kissaatigaat atugarliornerpaat inuuneranni pitsaanerusumik atugaqarnissaat qulakkiissallugu, kikkut tamarmik assigiimmik periarfissaqarnissaat kiisalu innuttaasut sulisinnaassusillit uninngaannarlutik pilersugaanerisa, matuma ataani pisortanit ikiorsiissutinik, ineriartornera pinaveersaartinniarlugu.

Imminut pilersorsinnaaneq annertusarniarlugu aamma inuiaqatigiinni ineriartornermi kikkut tamat peqataanissaat annertusarniarlugu isumaginninnermi suliffeqarfimmilu iluarsartuusseqqinnernik ataavartumik piumasaqartoqartarpoq. Pisortanillu ikiorsiissutinik iluarsartuusseqqinneq tamatumunnga atatillugu pingaaruteqartuussasoq, Attassisinnaanermut Siuariartortitsinissamullu Pilersaarummi Naalakkersuisooqatigiinnissamullu isumaqatigiisummi allassimavoq.

Pisortanit ikiorsiissuteqarfik pillugu nutaamik eqqarsarnissaq pisariaqartinneqarpoq, pingaartumik inunnut, erniinnartumik sulinissamut piareersimanngitsunut. Matuma ataani piginnaanngorsaqqiinnermi aamma piffissami nikerartumi suliffeqarnermi nutaamik eqqarsartoqassaaq, taamaasilluni amerlanerusut uninngaannarlutik pilersorneqarnermit suliffeqarfimmi peqataanissamut periarfissatik atorluaqqullugit.

Allannguajaatumik ataavartumillu suliffeqarfeqarfimmut atanissamut periarfissaqarnikkut amerlanerpaat inuunerami atugarisaat inuunerisalu naleqarnerat pitsanngoriartarput. Inuit ataasiakkaat aningaasaqarnikkut atugarisaat kisimik ukkatarineqassanngillat, aammali ilaqutariinnermi atugarisat isigineqarnissaat pingaaruteqarpoq. Suliffeqarfeqarfimmut atassuteqarneq pitsaasoq ataavartorlu, ulloq allannguajaatumik meeqqat atortarnerat aamma ulluunerani paaqqinnittarfimmut atassuteqarnerat allannguajaatsoq, tamakku inooriaatsimik kingornussisarnerup anigorniarnernanut tapeeqataasinnaapput, siunissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inuiaqatigiinnut iluaqutaassalluni.

Qularnanngilaq, inunnik amerlasuunik tamakkiisumik imaluunniit ilaannakumik suliffeqarfeqarfimmut attuumassuteqalersitseqqissinnaanissamik periarfissaqartoqat, kiisalu sulisinnaasunik atorneqanngitsunik peqartoq, Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut tamanut iluaqutaasussanik, avataanit suliarortunik annikillisaasussanik.

Pisortanit ikiorsiissutisartut, ullumikkut eqimattanut 2-mi 3-milu inissinneqartut ilaatinniaaraanni anguniagaqarluni suliaqartoqartariaqarpoq.

Iluarsartuusseqqinnernik siunertarineqarpoq, inuup sulisinnaassusaata inerisaarneqarnissaa annertunerusumik ukkatarineqassasoq kiisalu inuup suliffeqarfeqarfimmi ilaalernissaa qulakkeerneqassasoq, taamaasilluni uninngaannarluni pilersorneqarani imminut pilersornissaa anguneqassasoq.

Akit maannakkut atuuttut kisitsisitigullu paasissutissat

Pisortanit ikiorsiissutit aningaasartuutunik aalajangersimasunik akiliinissamut ikiorsiissutit imaqarput (ineqarnermut akiliut, imeq/kiassarneq/innaallagiq, ulluunerani paaqqinnittarfimmut akiliutit il.il.), kiisalu aningaasaatit atorsinnaasut qaammammut 1.700 kr.-it missaanniittut kiisalu meeqqamut ataatsimut pilersuinissamut pisussaataasumut qaammammut 1.000 kr. Tassa ullormut 55 kr.-it sinnilaarlugit meeqqamullu ullormut 33/66 kr.-it sinnilaarlugit. Kommunit namminneq aningaasat amerlassusaat aalajangertarpaat. Pilersuinermit aningaasartuutinullu aalajangersimasunut pisortanit ikiorsiissutit, SIK-mi akissarsianut minnerpaanut naleqqiullugit tunngavittut annerpaaffilerneqartarput (65 pct.).

Tabeli 1. Pisortanit ikiorsiissutit akit, Qeqqata Kommunia, 2016

Pisortanit ikiorsiissutit	Pilersuinermit akigitat		
	Qaammammut	Ullunut 14-inut	Sap. ak.
Kisermmaq nammineq inilik	kr. 1.680	kr. 776	kr. 388
Nuliariit/aappariit nammineq inillit	kr. 2.836	kr. 1.310	kr. 655
Kisermmaq ineqatilik/inisimasoq	kr. 1.420	kr. 656	kr. 328
Nuliariit ineqatillit/inisimasut	kr. 2.836	kr. 1.310	kr. 655
Meeqqamut ataatsimut pilersuinissamut pisussaataasumut meeqqanut tapiissutit	kr. 1.000	kr. 462	kr. 231

Pilersuisussaaqatigiinneq atuuppoq, tassa imaappoq tapisiaqarnermi aapparisaq isertitai ilanngullugit naatsorsorneqartarput. Aapparisaq imaluunniit nammineq isertitat tapisiaqarnermi 100 pct.-imik ilanngullugit naatsorsorneqartarput.

Tabeli 2. Pisortani ikiorsiissutit aningaasartuutit tapiissutip qanoq-ittuuneranut agguarlugit, 2010-2016. Aallerfik Naatsorsueqqissaartarfik

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
			--- 1.000 kr. ---			
Piaartumik pisariaqartitsineq (akileraarusigassat)	5.781	7.727	8.940	9.246	10.104	9.743
Pilersuinermit aalajangersimasumillu aningaasartuutit ikiuutit (akileraarusigassat)	101.817	115.399	125.671	134.758	143.952	115.874
Pissaaleqineq, nammineq pisuussut (akileraarusigassat)	566	359	460	541	443	204
Pisortanit ikiorsiissutit, akileraarusigassat	108.469	123.799	135.400	144.879	154.862	126.210

katillugit						
Pisortanit ikiorsiissutit, akileraarusigassaangitsut katillugit	7.626	4.546	4.393	6.898	7.504	6.364
Pisortanit ikiorsiissutit katillugit	116.096	128.345	139.793	151.777	162.366	132.574

Agguaariaaseq inatsisinik tunngavilik

Pisortanit ikiorsiissutitut aningaasartuutit annertussusaanut apeqqutaasarpit aningaasaqarnikkut pissutsit ilaatigullu kommunimi sullissineq. Tamassuma pissutigaa, pisortanit ikiorsiissutit pisariaqartitsinermit tapiissutaasarmata aalajangersimasumik tapiissutaanatit. Kommunini sullisseriaatsit – assersuutigalugu pisariaqartitsineq sunaanersoq kommunip isiginnittariaasia assigiinngissinnaapput. Tapiissutisartunut ataasiakkaanut tapiissutit assigiinngissusaat, tabeli 3-mi ersersinneqartut, tamatumunnga ersersitsisuusinnaapput.

Tabel 3. Kommunit atuinerat. Aallerfik Naatsorsueqqissaartarfik.

Kommune	Amerlassutit	Aningaasat	Tapiissutisartumut ataatsimut tapiissutit
			--- 1.000 kr. ---
Kommune Kujalleq	1.120	20.311	18
Kommuneqarfik Sermersooq	2.483	54.982	22
Qeqqata Kommunian	1.043	19.943	19
Qaasuitsup Kommunian	2.465	37.337	15
Katillugit	7.111	132.573	19

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisip ingerlanneqarnera kommunini assigiinngitsuni assigiinngitsuvoq. Taamalu *ikiorsiissutit pisariaqartut* illoqarfimmit illoqarfimmut allatut paasineqartarpoq. Taamaattumik inatsisip naligisarsiuunngitsinnissaa pisariaqarsinnaavoq, tassa imaappoq erseqqissarlugu, pisortanit ikiorsiissutit qaqugukkat tunniunneqartarnissaat. Tamatuma qulakkiissavaa innuttaasut naligiimmik sullinneqartarnissaat, inatsisinik atuutsitsinerup nukittorsarnera kiisalu nammaap sullissisumut tunniunneqartartup annikillinera.

Taamaalisukkat aamma eqqarsaatigineqassaaq, najugaqarfinni assigiinngitsuni inuuniarnermi akit assigiinngittarneri. Tamanna isumaliutigilluarneqassaaq, taamaasilluni najugaqariaatsip, piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inunnut ataasiakkaanut iluaqutaangitsup, paariinnarneqannginnissaa sunneeqataaffigissanngimmagu.

Aningaasaqarnikkut sunniivigeqatigiinnermi ajornartorsiutit – piumassuteqalersitsiniarluni aaqqissuussaanerit tapiissutit

PAASISSUTISSAT

Taarsiivigineqarsinnaassuseq

Taarsiivigineqarsinnaassuseq kisitsit anguniagaavoq, suliffeqarnerup susaqarani pilersugaanermi imminut akilersinnaaneruneranik ersersitsisoq (*peqataaniarluni aalajangerneq*). Taarsiivigineqarsinnaassuseq 90 %-i ataappagu pitsaanerpaassaaq, tassa imaappoq suliffeqarfeqarfimmut ilaanginnermi isertitat tamarmiusut, suliffeqarluni isertitat 90 %-ii ataassagai, taamaanngippat ilai suliffeqarfeqarfimmi peqataarusunnatik aalajangissapput.

Tabelimi ataaniittumi pisariunngitsumik assersuusiorneqarpoq¹, kisermaap meeraqanngitsup suliffeqanngitsup (pisortanit ikiorsiissutisartoq) isertitaasa SIK-p ataani sulisumut sanilliunneqarneri. Tabelip takutippaa, taarsiivigineqarsinnaassutsip uani 30 % ataakkaa. Allatut oqaatigalugu, aningaasaqarnikkut isigalugu – kisermaamut meeraqanngitsumut sulinissaq imminut akilersinnaasoq.

Tabeli 4. Kisermaap meeraqanngitsup isertitai. Nammineq naatsorsukkat. Nuummi najugalik. Naatsorsuutit paasiuminarsakkat.

1 SIK, 1 pisortanit ikiorsiissutisartoq			
	Suliffilik	Suliffeqanngitsoq	Assigiinngissut
Akissarsianit isertitat	178.880	0	178.880
Akilaraarut	50.770	0	50.770
Akilaraareerluni isertitat	128.110	0	128.110
Meeqqamut akilersuutit	0	0	0
Aki tunngaviusoq (pisort. ikiorsiissutit)	0	20.160	-20.160
Meeqqamut tapit (pisort. ikiorsiissutit)	0	0	0
Ineqarnermut tapiissutit	4.800	0	4.800
Meeqqamut tapiissutit	0	0	0
Aningaasartuuteqannginnermi katillugit	132.910	20.160	112.750
Ineqarnermut akiliut	36.000	0	36.000
Kiassarneq/ innaallagialq/ imeq, ineqarnermut akiliutip 50 %-ia	18.000	0	18.000
Paaqqinnittarfimmut nammineq akiliutit	0	0	0
Aningaasartuutit aalajangersimasut kingorna isertitat atorsinnaasat	78.910	20.160	58.750
Soraarnerussutisiaqarnissamut akiliutit (ilanngaaseereerluni isertitat 9 %-iat, akilaraarutini naleqassuseq)	9.338	0	9.338
Isertitat atorsinnaasat soraarnerussutisiassat ilanngullugit	88.248	20.160	68.088
Taarsiivigineqarsinnaassuseq aningaasartuutit aalajangersimasut akilereerlugit (soraarnerussutisiat ilanngunnagit)	26 %		

¹ Pisortanit ikiorsiissutit aalajangersimasuunngillat pisariaqartitsinermili tapiissutaallutik. Tamanna isumaqarpoq pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq aningaasartuutaanik aalajangersimasunik akiliunneqartartoq aningaasartuutinullu allanut, matuma ataani nerisassanut il.il. aningaasanik annikinnerusunik tunineqartartoq (ullormut 55 kr.). Assersuut agguaqatigiissitsinermi kisitsisinik tunngaveqarpoq taamaattumillu periarfissaavoq assersuutit allat, annikinnerusumik imaluunniit annertunerusumik taarsiivigineqarsinnaassusillit sananeqarsinnaasut.

Taarsiivigineqarsinnaassuseq aningaasartuutit aalajangersimasut akilereerlugit (soraarnerussutisiassat ilanngullugit)	23 %
---	------

Assiliaq allaaneruvoq, inoqutigiit meerartallit pineqarpata. Tassani assersuutigalugu suliffeqarnerup sunniutai malunnaateqanngillat (qaammammut 6 kr.) kisermaamut marlunnik meeralimmut. Naatsorsuinerit takutippaat kisermaamut pingasunik amerlanernilluunniit meeralimmut, SIK-p ataani suliffeqarneq eqqarsaatigigaanni, sulineq imminut akilersinnaanngitsoq kiisalu aappariinnut marlunnik amerlanerniilluunniit meeralinnut, aappariit marluullutik suliffeqanngikkunik ilaatigut aningaasaqarnikkut pitsaanerusumik inissisimasartut.

Tabeli 5. Kisermaap marlunnik meerallip isertitai. Nammineq naatsorsukkat. Nuummi najugallit. Naatsorsuutit paasiuminarsakkat.

1 SIK, 1 pisortanit ikiorsiissutisartuq			
	Suliffilik	Suliffeqanngitsoq	Assigiinngissut
Akissarsianit isertitat	178.880	0	178.880
Akileraarut	50.770	0	50.770
Akileraaereerluni isertitat	128.110	0	128.110
Meeqqamut akilersuutit	24.000	24.000	0
Aki tunngaviusoq (pisort. ikiorsiissutit)	0	20.160	-20.160
Meeqqamut tapit (pisort. ikiorsiissutit)	0	24.000	-24.000
Ineqarnermut tapiissutit	20.400	0	20.400
Meeqqamut tapiissutit	11.462	16.954	-5.492
Aningaasartuuteqannginnermi katillugit	183.972	85.114	98.858
Ineqarnermut akiliut	60.000	0	60.000
Kiassarneq/innaallagialq/imeq, ineqarnermut akiliutip 50 %-ia	30.000	0	30.000
Paaqqinnittarfimmur nammineq akiliutit	8.784	0	8.784
Aningaasartuutit aalajangersimasut kingorna isertitat atorsinnaasat	85.188	85.114	74
Soraarnerussutisiaqarnissamut akiliutit (akileraarutini naleqassuseq)	9.338	0	9.338
Isertitat atorsinnaasat soraarnerussutisiassat ilanngullugit	94.526	85.114	9.412
Taarsiivigineqarsinnaassuseq aningaasartuutit aalajangersimasut akilereerlugit (soraarnerussutisiat ilanngunngit)	99 %		
Taarsiivigineqarsinnaassuseq aningaasartuutit aalajangersimasut akilereerlugit (soraarnerussutisiassat ilanngullugit)	90 %		

Ilaqutariit meerartallit ilaannut taarsiivigineqarsinnaassutsip 100 % qaangerpagu isumaqarpoq, ilaqutariit SIK-p minnerpaamik akissarsiarititaanik aningaasarsiallit, suliffeqarnertik pissutigalugu uninngaannarluni pilersugaanermi atugaqartut. Eqimattami tassani isertitat katillugit appasereerpoq.

Iluarsartuusseqqilluni sulinerup ingerlaqqinnerani tamanna eqqarsaatigineqartariaqarpoq. Taamaattumik pisariaqarsinnaavoq meeqqanut tapit allanngortiterneqarnissaat, ilaqutariinnik meerartalinnik sanngiinnernik kivitsisussamik, taamaasillunilu tiguisartut suliffeqarfeqarfimmiittut avataaniittullu akornanni pitsaanagerusumik oqimaaqatigiisitsisoqassalluni.

Isumaginninnermi suliassaqarfimmi suliffeqarfeqarfimilu sunniivigeqatigiinneq

Majoriamik eqqussineq (Suliffissanut, pikkorissaaqqinnernut ilitersuinernullu sullissiviit) kommunini sullissiffiit akimorlugit suleqatigiinnerup pitsaanagerusumik ataqatigiissaarneqarnissaanut alloriarneruvoq. Majoriaq pingaarnertut suliffeqanngitsunut, sulilernissaminnut imaluunniit ilinnialernissaminnut piareersimasunut, tassa eqimattanut 1-inut saaffiginnittuvoq.

Pisortanit ikiorsiissutisartuni eqimattanut 2-3-miittunut, suliassaqarfinnik arlalinnik ilanngussilluni suliniuteqarneq pisariaqarpoq, tassani nalinginnaasumik atonerluisuunermik katsorsartinnermik, suliffimmik misiliinermik (piginnaanngorsaqqinneq) aamma iliuusissatut pilersaarutit pisariaqartinneqartarput. Tassa imaappoq suliniutit, suliassaqarfiit arlallit akimorlugit ataqatigiissaartariaqartut.

Atonerluisuunermik katsorsaannermut aningaasaliissutit 2016-imut Aningaasanut Inatsimmi allanngortinneqarput, atonerluisuunermik katsorsartinneq kommuninut akeeruppoq, taamaasillunilu piuumassuseqalersitsiniarluni aaqqissuussaannermik, innuttaasut amerlanerusut aaqqissuussinnermut neqeroorfigineqarnissaannut naatsorsuutaasumik pilersitsisoqarpoq.

Siusinaarluni soraarnerussutisiaqarneq pillugu inatsisip nutaap, piginnaanngorsaqqinnissamut periarfissamik atuinerunissaq aamma sulisinnaassutsip annaaneqartup pilerseqqinnissaanut iliuuseqarnerunissaq soqutiginarsisippaa. Taama suliniuteqarnermi suliffeqarfeqarfimmik ataavartumik suleqateqarnissamik pisariaqartitsisoqarpoq, suliniutit sunniutissai tamakkiisut anguniarlugit piffissap ilaani, suliffinnik, suliffinnik mianersuussisunik kiisalu iluaqutissamik suliffinnik naammattunik qulakkeerinntoqartariaqarmat.

Piginnaanngorsaqqiineq pitsaanagerusoq aamma piffissap ilaani suliffiit suliffiillu mianersuussisut pisortanit tapersorneqartut amerlanerusut

Tabeli 7-ip takutippaa 2010-mi, 2011-mi imaluunniit 2012-imi, pilersorneqarnissamut aamma aningaasartuutit aalajangersimasut akilernissaannut pisortanit ikiorserneqarsimasut inuit 12.209-iusimasut. Tassa sulisinnaasut 40 %-ii ukiut pingasut ingerlanerini aningaasartuutitut aalajangersimasunut akiliinissamut pisortanit ikiorserneqartariaqarsimasut. Allat inuit 1.552-it pilersuinnissamut aningaasartuutillu aalajangersimasut akilernissaannut pisortat ikiorsiissutaannit allaanerusunik tigusaqarsimapput, tassa imaappoq pisariaqartitsivinnermi ilaatigullu pisuni immikkut ittuni ataasiarluni aningaasartuutit pisortanik ikiorserneqarsimasut.

Tabeli 6. Pisortanit ikiorserneqartartut, ikiorserneqarnerup sivirususaa ukiuilu pillugit takussutissaq. Kisitsisit siusinnerusukkut misissuinermi atornerqartut Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataannik tunngavillit.

Antal måneder	Aldersgruppe											I alt
	0-17 år	18-24 år	25-29 år	30-34 år	35-39 år	40-44 år	45-49 år	50-54 år	55-59 år	60-64 år	65 år +	
1-3 mdr.	102	1.041	567	421	328	507	555	410	303	214	126	4.435
4-6 mdr.	5	602	335	243	194	240	272	178	95	75	19	2.010
7-9 mdr.	9	407	211	163	139	192	193	131	89	39	9	1.327
10-12 mdr.	7	287	190	134	104	126	124	97	60	43	8	961
13-15 mdr.	4	197	119	109	79	123	134	74	44	27	5	737
16-18 mdr.	1	163	123	95	69	86	90	77	39	16	3	589
19-21 mdr.	5	145	98	55	40	68	90	71	30	20	3	482
22-24 mdr.	3	102	92	69	52	89	69	44	35	14	2	430
25-27 mdr.	2	93	83	64	37	59	55	37	20	11	2	340
28-30 mdr.	2	59	52	41	35	49	49	37	24	13	1	273
31-33 mdr.	1	48	32	36	19	28	68	41	17	11	2	225
34-36 mdr.	1	47	51	56	46	75	99	93	59	23		400
I alt	142	3.191	1.953	1.486	1.142	1.642	1.798	1.290	815	506	180	12.209

Tabeli 8-mi takuneqarsinnaavoq, aningaasat agguaqatigiissillugit, agguaqatigiissillugu tiguisartup qaammatit qassit pisortanit ikiorneqarsimanagera malillugu naatsorsukkat. Aningaasat 2.200 kr.-init 3.000 kr.-it angussanagit nikerarput, 3.000 kr.-it aatsaat angusarpai tiguisartuq qaammatini 25-ini pisortanit ikiorserneqarsimagaangat.

Tabeli 7. Tiguisartut amerlassusaat aningaasartuutillu qaammatinut ikiorsiissutinik tiguisiffiut agguataarlugit, 2010-2012. Kisitsisit siusinnerusukkut misissuinermi atornerqartut Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataannik tunngavillit.

Antal måneder	Antal modtagere	Udgifter i alt (mio.kr.)	Gns.ydelse	Gns.ydelse pr.mdr.
1-2 mdr.	3.455	10,1	2.936	2.162
3-4 mdr.	1.781	13,8	7.759	2.250
5-6 mdr.	1.209	15,7	13.000	2.373
7-8 mdr.	946	16,8	17.730	2.374
9-10 mdr.	721	17,6	24.350	2.567
11-12 mdr.	621	18,6	29.948	2.607
13-14 mdr.	513	18,6	36.208	2.696
15-16 mdr.	419	18,6	44.363	2.859
17-18 mdr.	394	19,2	48.793	2.800
19-20 mdr.	337	19,5	57.922	2.972
21-22 mdr.	298	18,7	62.705	2.911
23-24 mdr.	277	19,4	69.947	2.978
25-26 mdr.	222	18,8	84.883	3.334
27-28 mdr.	194	18,2	94.053	3.432
29-30 mdr.	197	21,1	107.096	3.638
31-32 mdr.	152	16,5	108.426	3.446
33-34 mdr.	156	19,6	125.616	3.747
35-36 mdr.	309	48,0	155.381	4.351
I alt	12.201	348,9	28.640	

Pingaarnertut ileqquvoq, tak. paasisutissat, 2010-mut, 2011-mut 2012-imullu atatillugu kommunit qaammammut akiliinerusartut innuttaasumut qaammatini amerlanerusuni pisortanit ikiorsiissutisarsimasumut.

Tabelittaaq takutippaa, eqimattat amerlakannersut piffissami sivisunerusumi suliffeqarfeqarfimmiissimanngiivittut. Suliffeqarfeqarfimmut atanertik annaasimagaat ilimaginarpoq taamaattumillu suliffeqalernissamut piareersarnissaannut suliniuteqarnissamik pisariaqartitsillutik.

Atortussat tassaapput piginnaangorsaqqiineq aamma piffissami nikerartumi suliffiit suliffiillu mianersuussisut pisortanit tapersorneqartut, pisortanit ikiorsiissutisartunik eqimattanit 2-mit 3-neersunillu annertusiartortumik sulilernissaannut periarfissiisumik taamalu sulisinnaassusaannik tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik utertitsisoqarsinnaanermik.

Tabeli 8. Isertitat. Kisermaa q pilersuisoq piginnaangorsaqqittoq marlunnik meeralik. Nuummi najugalik.

1 Piginnaangorsaqqinnermi tapit, 1 pisortanit ikiorsiissutit			
	Piginnaangorsaqqinnermi tapit	Offentlig hjælp	Forskel
Piginnaangorsaqqinnermi tapit (70%)	125.216	0	125.216
Akileraarut	28.231	0	28.231
Akileraaeerluni isertitat	96.985	0	96.985
Meeqqamut akilersuutit	24.000	24.000	0
Aki tunngaviusoq (pisort. Ikiorsiissutit)	0	20.160	-20.160
Meeqqamut tapit (pisort. Ikiorsiissutit)	0	24.000	-24.000
Ineqarnermut tapiissutit	36.600	0	36.600
Meeqqamut tapiissutit	16.954	16.954	0
Aningaasartuuteqannginnermi katillugit	174.539	85.114	89.425
Ineqarnermut akiliut	60.000	0	60.000
Kiassarneq/innaallagialq/imeq, ineqarnermut akiliutip 50 %-ia	30.000	0	30.000
Paaqqinnittarfimmut nammineq akiliutit	8.784	0	8.784
Aningaasartuutit aalajangersimasut kingorna isertitat atorsinnaasat	75.755	85.114	-9.359
Taarsiivigineqarsinnaassuseq aningaasartuutit aalajangersimasut akilereerlugit (soraarnerussutisiat ilanngunnagit)	112 %		

Tabeli 6-ip takutippaa, assersuutigineqartumi inatsisit atuuttut naapertorlugit, pisortanit ikiorsiissutisartoq piginnaangorsaqqinnermi tapinut nuukkuni, isertitamini atorsinnaasai annikillissasut. Tamanna naleqquttuunngilaq.

Taamatuttaa q apeqqutit arlallit akineqarnissat pisariaqartinneqarpoq:

- Pisortanit ikiorsiissutisartut akornanni sulisinnaassuseq qanoq annertugiva – qanorlu isikkoqarpa, ukiut tungaatigut, ilinniarsimassutsip tungaatigut taakkulu sumiippat?

- Eqimattat suliffeqalernissamut piareersarniarlugit sunik neqerooruteqarpugut – neqeroorutillu taakku tulluarpas.
- Tamatuma iliuuseqarfiginissaanut atatillugu pisortani sulisoqarnikkut amigaateqarpugut – aningaasanillu pisariaqartunik illuartitsisoqarpa
- Piffissami nikerartumi suliffinnik pilersitsinermi piginnaanngorsartunillu sulisoqarnissami suliffeqarfiit iliuuseqarnerusinnaappat – aamma inatsisit suliaqarfimmilu allaffissorneq ajunngillat?

Tapertaanissamut pisussaaffik

Ajornartorsiut ilisimaneqartoq tassaavoq, piffissat ilaanni sulisussanik amigaateqartarneq. Siunertarineqanngilaq, pisut ilaanni, suliffeqarfiit sulisussaaleqisarnerat taamaalisukkullu sumiiffiit ilaanni inuit sulisinnaasut pisortanit ikiorsiissutisartut. Taamaattumik pisariaqartinneqarpoq pisortanit ikiorsiissutisaraanni tapertaanissamut pisussaaffiup sukaterneqarnissaa.

Taamaalisukkut ilisarnaataavoq – ingammik aalisarfeqarfimmi – suliffiit allanngorartuunerat, sulisup piffissami tamakkiisumi sulilernissaanut ajornakusoortitsisumik.

Taamaattumik saniatigut suliarineqassaaq, pisariaqartinneqarnerisooq

- Sulisut tapertaanissamut pisussaaffianik sukaterinissaaq – taamaattoqassappallu qanoq
- Sulisitsisup pisussaaffiinik sukaterineq, taamaasilluni sulisitsisunut sulisunullu pilersaarusiortarneq ullumikkornit sivilunersinnissaa,
- Aalisarfeqarfimmi ingerlatseriaatsip allanngortinneqarnissaa, taamaasilluni paggatassiilluni aalisarneq sapinngisamik pinaveersarneqartassalluni, ukiup ingerlanerani nikerartumik tunisititsinermik kinguneqartarmat.

Suliaqarfiit arlallit ullumikkut sulisussanik ilinniagaqanngitsunik avataanit tikisitsinissartik piumanerusarpaat, naak ilinniagaqanngitsunik suliffeqanngitsunik pisortanit ikiorsiissutisartunik peqaraluartoq. Tamanna (aaqqissugaanikkut) ajornartorsiutaavoq, aaqqinneqanngikkuni, aningaasaqarnerup tamarmiusut atasinnaassusaanut ajornerulersitsisusaaq.

Suliffeqarfeqarfimmik sunniivigeqatigiinneq

Assersuutigalugu Danmarkimi A-kasse-mit ilisimaneqartutut, suliffissaarunnissamut sillimmasertinnissaaq periarfissaanngilaq. Taamaattumik suliffissaaleqisup pisortanit tapiissutit namminerlu aningaasaatit inuuniutigisarpai. Suliffissaaleqinermi aningaasatigut ikiorsiissutit assigiinngitsut marluk tassaapput pisortanit ikiorsiissutit aamma suliffeerunnermi ikiorsiissutit. Suliffeerunnermi ikiorsiissutit, suliffeerunnermit sapaatit akunneri 13-it tungaannut pisartagarineqarsinnaapput, tamatuma kingorna suliffissaaleqisoq pisortanit ikiorsiissuteqalertarpoq.

Inatsisit atuuttut naapertorlugit SIK-p aningaasarsianut minnerpaaffiisa annerpaamik 90 %-ii suliffeerunnermi ikiorsiissutaasarput, sivilunerpaamillu sapaatit akunnerini 13-ini tunniunneqartarlutik, tamatumalu kingorna pisortanit ikiorsiissutinut nuuttoqartarpoq, isumaginninnermilu sullinneqalertarluni.

Suliffeerunnermi ikiorsiissutit pisortanillu ikiorsiissutit akornanni sunniivigeqatigiinneq misissorneqassaaq, matuma ataani

- sapaatit akunneri 13-ini suliffeerunnermi ikiorsiissutisisinnaanerup sivitsorneqarnerata, nammineq pisuussutigingisamik suliffeerunnerup kinguneranik, inuup suliffimmik nammineq nassaarnissamut piumassusaanut pitsaasumik sunniuteqarsinnaanersoq kiisalu
- naatsorsuinerit, allannguinerup taamaattup qanoq akeqassanera allannguinermillu iluanaarutaasinnaasunut sanilliullugu.

Akiitsut pillugit sunniivigeqatigiinneq

Uttertiseqqusineramik piumasaqaateqarluni pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqarsinnaapput. Uttertiseqqusineramik piumasaqaat pisut ilaanni isumaqarsinnaavoq, sulinissap imminut akilersinnaanginneranik, akissarsiat tamarmiusut 33 %-iisa tungaanut akiitsunut akiliisitsissutaasinnaammata, tak. Aamma akiitsut akiitsunillu akilersuineq pillugu nalunaarusiaq.

Pisortanut akiitsoqarneq inuit ataasiakkaat suliffittaarnissamut piumassuseqarnerannut akornutaasinnaavoq (imaluunniit sulinerunissaannut). Ataasiakkaat isertitaasa annertusinerisa kingunerisaanik, akiitsumik akilersornissaannut periarfissaqalissapput, nalinginnaasumik akilersuinissamut isumaqatigiissusioreenikkut imaluunniit aningaasarsianik akiliisitsiniarnikkut. Akiitsullit ilaasa akiitsuminnik akilersuineramik kingunerisaanik, suliffittaarnerminni aningaasatigut iluanaaruteqarneq ajorput (imaluunniit sulinerunerminni). Aningaasaqarnikkut siuariartorneq akiitsut pisoqqat akilersussallugit atorneqartarpoq, taamaalisukkullu isertitat annertusiartorneranni isumaginninnermi ikiorsiissutit annikilliarlorlutik.

Akilerartarnermik suliassa qarfiup, isumaginninnermi ikiorsiissutit aamma akiliisitsiniartarnermik suliassa qarfiup akornanni sunniivigeqatigiinnerup misissorlugulu pitsanngorsarnissaa pisariaqarpoq, taamaaliornikkut innuttaasut tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik imminnut pilersugarilernissamut akornusiisunik taarsigassarsiaqarfimmiilernissaat pinaveersaarniarlugu.

Kommuninut piumassuseqalersitsiniarluni aqqissuussaanerit. (piffissani nikerartuni suliffiit, piginnaanngorsaaqqiinerit il.il.)

Kommuninut kajungersaassutinik pilersitsinissamut taarsiisarnermut akigitat sakkutat nalinginnarmik atugaasarpur. Taamaattorli kommunini suliassa qarfiit aqunneqarsinnaangitsut, matuma ataani assersuutitut utoqqalinersiuteqarneq, ineqarnermut tapiissutit, ernisimalluni ullormusiat, meeqqanut tapiissutit assingisaallu qitiusoqarfimmit tamakkiisumik imaluunniit annertuumik taarsiiviusarnerat nalinginnarmik periusiusarpoq.

Kommunit aqqiissutinik taarsiisarnermi procentit qaffasiffigisaannik annertunipilussuarmik atuerussuseqartartut misilittakkat takutippaat.

Siusinaarluni suliunnaarnersiutisiaarneq pillugu iluarsartuusseqqinnerup atuutsinneranut, aammalu piginnaanngorsaaqqinnermut piffissamilu nikerartumi suliffinnut malittarisassiat iluarsaannerannut atatillugu kommuninutaaq iliuuserisat piumassuseqalersitsisut, ilanngullugit piginnaanngorsaaqqinnerit piffissamilu nikerartumi suliffiit suliagarani pilersugaanermut taarsiullugit atugaanissaat annertuumik kajungersaassutaavoq. Taamaattumik siusinaarluni suliunnaarnersiutisiaqarnermi taarsiisarnermut procentimi taarsiisarnermut akigitat siusinaarluni suliunnaarnersiutisiaqarnermut, piginnaanngorsaanermut aamma piffissami nikerartumi suliffeqarnermut (ilanngullugit suliffeqarfiit

mianersuussat iluaqutissallu) naleqqiullugit appasinnerusumut inissillugu aalajangernissaa aalajangiisuulluinnarpoq.

Taarsiisarnermik aaqqiissutit

Taarsiisarnermik aaqqiissutit aqputigalugit kommunit namminersorlutillu oqartussat suliassaqaqfinni arlalinni avillugit aningaasaliissuteqartarput. Taarsiisarnermik aaqqiissutit aningaasaqarnikkut piomassuseqalersitsinermut atorneqarsinnaapput, siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu ataatsimut pisortat aningaasaqarnerannut naleqarnerusutut nalilerneqartunut, kommunit aaqqiissutinik toqqaasarnissaannut.

Taarsiisarnermik aaqqiissutit ikiorsiissutinut allanut, kommunimit imaluunniit namminersorlutik oqartussanit tamakkiisumik aningaasalersorneqartunut, naligiinngitsumik unammilleqatigiinnermut ilanngussinnaapput, illua-tungermi ataatsimi aningaasartuutit ikiorsiissummut aningaasartuutit tamarmik takutinngimmagit. Ataatsimut soqutigineqarpoq, innuttaasut eqqortumik sullinneqarnissaat, ikiorsiissutillu pisassatik pisarnissaat. Aningaasaqarnikkut piomassuseqalersitsiniarluni aaqqiissuussinerit tamanna tapersersussavaat, taamaattumillu suliassaqaqfiit avillugu aningaasaliissuteqarfiusartut suliassaqaqfinnut missiliuussiffiunngitsunut killilersorneqassapput.

Tabeli 9. Taarsiinissamut procentit. Namminersorlutik Oqartussat/Kommunit. Nammineq kisitsisaatit.

Aaqqiissut	Taarsiinissamut procenti
Siusinaarluni suliunnaarnersiuteqarnermut nuunnermi aaqqiissut	50 %
Siusinaarluni suliunnaarnersiuteqarnermut nooreernermi aaqqiissut	0 %
Utoqqalinersiat	90 %
Piginnaangorsaqqinneq	50 %
Piffissami nikerartumi suliffik, suliffik mianersuussisoq, iluaqutissamik suliffik	50 %
Ineqarnermut tapiissut	60%
Pisortanit ikiorsiissutit	0%

Paasissutissat tunngaviusut

Pisortanit ikiorsiissutinut aningaasartuutit pillugit suliassaqaqfimmi kommunini sisamani assigiinngitsumik naatsorsuutinut nalunaarsuisoqartarpoq. Taamaattumik suliassaqaqfimmi paasissutissat aaneqarsinnaasut assigiinngitsuupput, tamannalu suliassaqaqfimmi misissuinissamut ajornakusoortitsivoq. Tamatumunnga pissutaasoq ilaatigut pisortanit ikiorsiissutinik ataatsimut IT-kkut naatsorsuineq nalunaaruteqarnerlu ajornermi nassaarineqarsinnaavoq, taamaasilluni kommunini sullissisut eqqortumik assigiissaartumillu naatsorsuutinut nalunaarsuusiornissaannut ajornakusoortitsisarluni.